36 831 **Wijziging van de Huisvestingswet 2014 inzake het verbod op voorrang voor vergunninghouders (Wet nieuwe regels inzake huisvesting vergunninghouders)**

Nr. 10 **NADER VERSLAG**
Vastgesteld 19 november 2026

De vaste commissie voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt nader verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de initiatiefnemers op de gestelde vragen en de gemaakte opmerkingen afdoende zullen hebben geantwoord, acht de commissie de openbare behandeling van dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave **Blz.**

I. Algemene toelichting 1
1. Inleiding 1
2. Hoofdlijnen van het voorstel 1
2.1. Samenhang andere maatregelen ten aanzien van asielmigratie en huisvesting vergunninghouders 1
2.3.3. Tijdelijke uitzondering op het verbod op voorrang voor vergunninghouders voor onzelfstandige woonruimte 2
3. Verhouding tot hoger recht 2
3.3. Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind (IVRK) 2
3.4 Gelijke behandeling 2
4. Gevolgen (m.u.v. financiële gevolgen) 2
4.2. Gevolgen voor decentrale overheden 2
7. Financiële gevolgen 3
Kosten asielopvang 3
8. Evaluatie 3
9. Advies en consultatie 3

I. Algemene toelichting

1. Inleiding

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van de nota naar aanleiding van het verslag (Kamerstuk 36 935, nr. 7). Zij danken de initiatiefnemers voor de beantwoording en hebben naar aanleiding daarvan nog enkele vervolgvragen. Daarbij betrekken deze leden ook het op 16 oktober 2026 gesloten Akkoord Aanvullende Vormen van Huisvesting (Kamerstuk 32 847, nr. 1510), dat nieuwe afspraken bevat over aanvullende huisvesting voor onder andere vergunninghouders.

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de beantwoording van de vragen en zijn hiermee voldoende geïnformeerd.

De leden van de CDA-fractie wijzen erop dat dit de tweede schriftelijke vragenronde over dit initiatiefwetsvoorstel betreft. Voor de inhoudelijke inbreng en vragen verwijzen de leden naar hun bijdrage aan de eerste schriftelijke vragenronde. Deze leden hebben in deze ronde nog enkele vragen aan de indieners.
De leden van de CDA-fractie willen aan de indieners vragen of zij het probleem onderkennen dat te veel statushouders momenteel in COA-opvangen verblijven. Deze leden vinden het belangrijk om te investeren in alternatieve oplossingen om het doorstroomprobleem van statushouders op te lossen, waaronder het bouwen van alternatieve huisvesting en creatieve oplossingen vanuit de samenleving. Daarom stelden deze leden tijdens de begrotingsbehandeling van Asiel en Migratie voor om samen met werkgevers te onderzoeken of een integrale oplossing mogelijk is voor het bieden van zowel werk als huisvesting aan statushouders. Deze leden willen aan de indieners vragen welke alternatieve oplossingen zij voorstellen om het doorstroomprobleem van statushouders op te lossen en of zij constructief tegenover het voorstel staan om met de samenleving, waaronder werkgevers, op zoek te gaan naar oplossingen.

2. Hoofdlijnen van het voorstel

2.1 Samenhang andere maatregelen ten aanzien van asielmigratie en huisvesting vergunninghouders

De leden van de D66-fractie constateren dat hun eerdere vraag naar de nieuwe termijnen van de voorbereidingsfase, implementatiefase en normalisatiefase niet concreet is beantwoord. De initiatiefnemers verwijzen naar de mogelijkheid om de wet bij koninklijk besluit in werking te laten treden, maar geven geen nieuwe tijdlijn. Kunnen de initiatiefnemers alsnog concreet uiteenzetten welke duur zij voor elk van

deze fasen voorzien, uitgaande van de huidige stand van de parlementaire behandeling? Gaan zij daarbij uit van een implementatiefase van één of van twee jaar?

De leden van de D66-fractie wijzen erop dat in het Akkoord Aanvullende Vormen van Huisvesting is afgesproken dat gemeenten en woningcorporaties binnen zes maanden lokale werkprogramma's opstellen. Deze programma's moeten onder meer inzicht geven in de verwachte aantallen woonplekken die met aanvullende vormen van huisvesting kunnen worden gerealiseerd. Daarnaast bevat het akkoord de ambitie om gedurende drie taakstellingsperioden aanvullende vormen van huisvesting in te zetten voor 20% van de te huisvesten vergunninghouders. Hoe verhoudt deze ambitie van 20% zich tot de stelling van de initiatiefnemers dat er voldoende alternatieve huisvestingsmogelijkheden zijn om een landelijk verbod op voorrang uitvoerbaar te maken? Waar verwachten de initiatiefnemers dat het overige deel van de vergunninghouders wordt gehuisvest wanneer zij niet op grond van hun vergunninghouderschap voorrang kunnen krijgen?

De leden van de D66-fractie vragen de initiatiefnemers of zij het wenselijk achten dat het volledige verbod op voorrang in werking kan treden voordat de lokale werkprogramma's uit het Akkoord Aanvullende Vormen van Huisvesting zijn opgesteld, waarmee inzichtelijk wordt hoeveel aanvullende huisvesting daadwerkelijk kan worden gerealiseerd? Zo ja, op welke feitelijke onderbouwing baseren zij dan dat gemeenten het verbod op dat moment uitvoerbaar kunnen opvangen?

2.3.3 Tijdelijke uitzondering op het verbod op voorrang voor vergunninghouders voor onzelfstandige woonruimte
De leden van de D66-fractie lezen dat de initiatiefnemers op vragen van deze leden antwoorden dat zij een implementatiefase van twee jaar willen overwegen wanneer het voorstel daarmee een meerderheid kan behalen, terwijl zij elders in de nota de mogelijke verlenging verbinden aan het advies van de Raad van State en zorgen over de uitvoerbaarheid bij gemeenten. Kunnen de initiatiefnemers verduidelijken wat volgens hen de inhoudelijke noodzaak is voor een implementatiefase van één respectievelijk twee jaar?

3. Verhouding tot hoger recht
3.3 Internationaal Verdrag inzake de rechten van het kind (IVRK)
De leden van de D66-fractie constateren dat de initiatiefnemers in hun beantwoording erkennen dat langduriger verblijf in de opvang gevolgen kan hebben voor de veiligheid, gezondheid en ontwikkeling van kinderen, maar niet alsnog beantwoorden welke concrete negatieve gevolgen zij proportioneel en aanvaardbaar achten. Ook erkennen de initiatiefnemers elders dat een langere opvangduur een voorzienbaar risico van het wetsvoorstel is, zonder de omvang daarvan te kunnen ramen. Hoe kunnen de initiatiefnemers onder die omstandigheden beoordelen dat de gevolgen voor minderjarige kinderen proportioneel en aanvaardbaar zijn?

Welke gevolgen of extra verblijfsduur in de opvang zouden voor de initiatiefnemers aanleiding zijn om te concluderen dat de grens van proportionaliteit wordt overschreden?

3.4 Gelijke behandeling
De leden van de D66-fractie lezen dat de initiatiefnemers stellen dat het verlenen van voorrang op grond van vergunninghouderschap zelf strijdig is met artikel 1 van de Grondwet. Op welke juridische bronnen, jurisprudentie of onafhankelijke adviezen baseren zij de conclusie dat de huidige wettelijke mogelijkheid tot het verlenen van deze voorrang ongrondwettig is? Hoe verhoudt deze conclusie zich tot het tegengestelde oordeel van de Afdeling advisering van de Raad van State?

4. Gevolgen (m.u.v. financiële gevolgen)
4.2 Gevolgen voor decentrale overheden
De leden van de D66-fractie constateren dat hun eerdere vragen over het interbestuurlijk toezicht niet zijn beantwoord. In het Akkoord Aanvullende Vormen van Huisvesting is bovendien expliciet vastgelegd dat de wettelijke taken in het kader van het interbestuurlijk toezicht boven het akkoord gaan en dat de lokale werkprogramma's geen formele status binnen dat toezicht hebben. Kunnen de initiatiefnemers daarom alsnog afzonderlijk beantwoorden of sprake kan zijn van taakverwaarlozing wanneer een gemeente haar wettelijke huisvestingstaakstelling niet haalt en aangeeft dat het verbod op voorrang haar mogelijkheden om aan die taakstelling te voldoen beperkt? Welke maatregelen kunnen gedeputeerde staten in dat geval bij indeplaatsstelling nemen die de gemeente zelf op grond van dit wetsvoorstel niet mag nemen? Wie draagt de financiële gevolgen wanneer een gemeente aantoonbaar onvoldoende mogelijkheden heeft om tegelijkertijd aan beide wettelijke kaders te voldoen?

7. Financiële gevolgen
<u>Kosten asielopvang</u>
De leden van de D66-fractie vragen de regering welke gevolgen zij verwacht voor de uitstroom uit locaties van het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA), de benodigde opvangcapaciteit en de rijksuitgaven aan asielopvang wanneer dit initiatiefwetsvoorstel in werking treedt voordat de ambities uit het Akkoord Aanvullende Vormen van Huisvesting zijn gerealiseerd. Kan de regering deze gevolgen waar mogelijk kwantificeren of, indien een exacte raming niet mogelijk is, met scenario's inzichtelijk maken?

Deze leden constateren dat de initiatiefnemers erkennen dat het wetsvoorstel tot extra kosten voor de asielopvang kan leiden, maar deze kosten niet hebben geraamd en stellen dat zij voor hun afweging niet doorslaggevend zijn. Welk bedrag aan extra rijksuitgaven en welke extra belasting van de opvangcapaciteit zouden voor de initiatiefnemers wél

aanleiding zijn om de fasering of inwerkingtreding van het wetsvoorstel te heroverwegen?

8. Evaluatie

De leden van de D66-fractie lezen dat de initiatiefnemers naar aanleiding van hun eerdere vragen bereid zijn tijdens de implementatiefase de uitstroom uit de opvang, de realisatie van alternatieve huisvesting en de positie van andere woningzoekenden te monitoren. De initiatiefnemers stellen daarbij dat deze monitoring aanleiding kan geven tot praktische aanpassingen, maar niet tot uitstel van het verbod. Welke concrete praktische aanpassingen bedoelen de initiatiefnemers? Welke uitkomsten van de monitoring zouden aanleiding geven tot welke aanpassingen? Wat is de betekenis van monitoring wanneer ook bij aantoonbaar onvoldoende alternatieve huisvesting of sterk oplopende opvangduur de inwerkingtreding of het vervallen van de tijdelijke uitzondering niet kan worden heroverwogen?

9. Advies en consultatie

De leden van de D66-fractie constateren dat de initiatiefnemers in de nota naar aanleiding van het verslag geen aanleiding zien om opnieuw in gesprek te gaan met medeoverheden en uitvoeringsorganisaties, omdat deze partijen bij het eerdere regeringsvoorstel zijn geconsulteerd. Inmiddels hebben het Rijk, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en Aedes het Akkoord Aanvullende Vormen van Huisvesting gesloten. Vinden de initiatiefnemers hun eerdere standpunt dat nieuwe gesprekken niet nodig zijn nog houdbaar in het licht van dit akkoord? Hebben zij sinds 16 oktober 2026 met de ondertekenaars gesproken over de gevolgen van dit initiatiefwetsvoorstel voor de uitvoering van het akkoord? Zo nee, zijn zij bereid dat alsnog te doen voordat de verdere behandeling van het wetsvoorstel plaatsvindt?

De leden van de D66-fractie wijzen erop dat in het Akkoord Aanvullende Vormen van Huisvesting is vastgelegd dat het aannemen van een wetsvoorstel dat een verbod op voorrang voor vergunninghouders vastlegt zonder rekening te houden met uitvoerbaarheid en andere bezwaren van de Raad van State of betrokken partijen, een legitieme grond kan vormen om het akkoord op te zeggen. Zijn de initiatiefnemers van oordeel dat hun wetsvoorstel voldoende tegemoetkomt aan deze uitvoerbaarheidsbezwaren? Waar baseren zij dit op? Welke gevolgen voorzien zij voor de uitvoerbaarheid van hun wetsvoorstel indien één of meer partijen het akkoord naar aanleiding van dit wetsvoorstel zouden opzeggen?

De leden van de D66-fractie vragen de regering, in haar hoedanigheid van adviseur van de Kamer en als partij bij het Akkoord Aanvullende

Vormen van Huisvesting, of inwerkingtreding van dit initiatiefwetsvoorstel voordat de in het akkoord benoemde uitvoeringsbezwaren zijn weggenomen volgens haar aanleiding kan geven tot toepassing van de opzegbepaling uit het akkoord. Heeft de regering hierover overleg gevoerd met de VNG, het IPO en Aedes, en zo ja, wat is daarvan de uitkomst?

De voorzitter van de commissie,
Bromet

De griffier van de commissie,
Meedendorp